

- університету: Серія педагогічна: Дидактики дисциплін фізико-математичної та технологічної освітніх галузей. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – Вип.10. – С. 68-71.
3. Мінаєв Ю.П. Математична підтримка поглибленого курсу фізики / Ю.П. Мінаєв // II Конференція Соросівських Учителів 20-21 квітня 1996 року: Збірка доповідей. Частина 1. Київ, 1996. – С. 195-204.
 4. Навчальні програми для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalna-serednya/zagalna-serednya-osvita/23-diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalna-serednya/4326>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
 5. Тренувальне тестування з фізики 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://alphaschool.com.ua/node/18>. – Загол. з екрану. – Мова укр.

Минаєв Ю.П., Кенева І.П.

ВЛИЯНИЕ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ АБИТУРИЕНТОВ НА ВЫПОЛНЕНИЕ ЗАДАЧ ВНО ПО ФИЗИКЕ

В статье рассмотрена актуальная проблема подготовки школьников к внешнему независимому оцениванию знаний по физике. Результаты ВНО по физике и математике свидетельствуют о том, что большинство школьников усваивает математику на уровне, недостаточном для успешного решения физических задач. С помощью педагогического эксперимента было продемонстрировано ограничивающее влияние математической подготовки абитуриентов на их успехи в решении физических задач.

Ключевые слова: внешнее независимое оценивание знаний, математическая подготовка, физико-математические упражнения.

Minaev J.P., Kenyeva I.P.

IMPACT MATHEMATICS APPLICANTSTO PERFORM TASKS TESTING WITH PHYSICS

The article is devoted to the actual problem of preparing students for external independent evaluation of the physics knowledge. The results of EIE in physics and mathematics suggest that the majority of students learns math at an insufficient level for the successful solution of physical problems. The limiting influence of students' mathematical grounding on their successes in solving physical problems is demonstrated with the help of pedagogical experiment.

Key words: external independent evaluation of knowledge, mathematical grounding, physical and mathematical exercises.

УДК 372.853

Ліскович О.В.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКИ

Актуальність проблеми, висвітленої в статті, зумовлена необхідністю формування освіченої особистості, здатної до творчої діяльності в усіх сферах людського життя. Одним із засобів реалізації даного завдання є впровадження компетентнісного підходу в навчанні, що передбачає формування ключових, міжпредметних і предметних компетентностей учнів. У даній статті висвітлено методику формування предметних компетентностей на уроках фізики в тісному взаємозв'язку із інформаційно-комунікаційною компетентністю, на конкретних прикладах розкрито роль інформаційно-комунікаційної компетентності у формуванні предметних компетентностей, представлено результати анкетування школярів щодо володіння навичками роботи з інформацією, що використовується в змісті навчання фізики.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційна компетентність, предметна (фізична) компетентність, види інформації, джерела інформації.

У новому Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти проголошено пріоритетними особистісно-зорієнтований, компетентнісний та діяльнісний підходи в навчанні. Компетентнісний підхід визначається як спрямованість навчально-виховного процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані ключова, загальнопредметна та предметна (галузева) компетентності. Особлива роль даним нормативним документом відводиться інформаційно-комунікаційній компетентності (далі – ІКК), як здатності учня використовувати інформаційно-комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань. Оскільки зміст інформаційно-комунікаційної компетентності є інтегративним, то її формування має відбуватися під час вивчення всіх предметів навчального плану, у тому числі й фізики. Проте, на початку вивчення курсу фізики (7 клас) учні основної школи вже мають певний рівень сформованості ІКК, що відіграє важливу роль у процесі формування предметної (фізичної) компетентності.

Поняття інформаційної компетентності досліджувалось у наукових працях О.Хуторського, О.Крайнової, І.Зимньої, О.Зайцевої, О.Семенова, Н. Баловсяк, С.Тришиної, В.Шарко, С. Єфіменко та ін. Аналізуючи наукову літературу [1; 4; 5; 8; 9; 10], ми виявили, що в більшості досліджень розглядається питання формування інформаційної компетентності студентів, проте такі навички вкрай необхідні й учням загальноосвітніх навчальних закладів.

Вивчення наукових праць, що стосуються компетентнісного підходу в навчанні фізики засвідчило, що проблема формування предметних (фізичних) компетентностей висвітлена не достатньо. У процесі дослідження ми опиралися на роботи В. Шарко, О. Пінчук, Н. Гай [10; 3; 7].

Отже, питання методики формування предметної (фізичної) та інформаційно-комунікаційної компетентності учнів є актуальним. Тому метою даної статті є дослідження можливостей використання інформаційно-комунікаційної компетентності учнів основної школи у формуванні предметних компетентностей на уроках фізики.

Досягнення мети вимагало постановки таких завдань:

- дослідити зміст поняття інформаційно-комунікаційна компетентність та її компонентний склад;
- розглянути зміст та компоненти предметної (фізичної) компетентності;
- визначити компоненти інформаційно-комунікаційної компетентності, необхідні для формування предметної.

Визначення змісту поняття та структури інформаційно-комунікаційної компетентності передбачало вивчення цього питання в науковій літературі. Ознайомлення з працями [1; 5; 6; 8; 9] дало змогу встановити такі визначення даного поняття:

- здатність знаходити, оцінювати й використовувати інформацію в усіх її видах (Н. Баловсяк);
- здатність особистості орієнтуватися в потоці інформації, як уміння працювати з різними видами інформації, знаходити і відбирати необхідний матеріал, класифікувати його, узагальнювати, критично до нього ставитися, на основі здобутих знань вирішувати будь-яку інформаційну проблему, пов'язану з професійною діяльністю (С. Литвинова);
- багатогранне інтегративне утворення особистості, що являє собою сукупність умінь та навичок роботи з інформацією у традиційній та електронній формі, здатність до роботи з комп'ютерною технікою, здатність до цілепокладання в пошуку та до переробки і викладення здобутої інформації, заснована на інтелектуальному та творчому потенціалі, особистих якостях, ціннісних орієнтаціях та досвіді особистості (Л. Пейчева);

- “нова грамотність”, що включає вміння людини активно й самостійно обробляти “інформацію” та приймати рішення в непередбачених ситуаціях за допомогою технічних засобів (О. Семенов);
- інтегративна якість особистості, що є результатом відображення процесів добору, засвоєння, опрацювання, трансформації і генерування повідомлень в особливий тип предметно-специфічних знань, яка дозволяє виробляти, приймати, прогнозувати і реалізовувати оптимальні рішення в різних галузях діяльності (С. Тришина).

Підсумовуючи наведені визначення, ми прийшли до висновку, що інформаційна компетентність:

- є особистісною інтегрованою характеристикою,
- передбачає наявність уміння ефективно працювати з різними видами інформації, використовувати комп’ютерну техніку та телекомунікаційні технології, сучасні технічні засоби;
- заснована на інтелектуальному та творчому потенціалі, особистих якостях, ціннісних орієнтаціях та досвіді особистості.

Серед компонентів інформаційної компетентності вчені виокремлюють:

- інформаційний, комп’ютерний, процесуально-діяльнісний (Н. Баловсяк) [2];
- когнітивний, ціннісно-мотиваційний, техніко-технологічний, комунікативний і рефлексивний (С. Тришина) [9];
- мотиваційну, когнітивну, дидактико-методичну, технічну, комунікативну та рефлексивну складові (Н. Яциніна) [11];
- володіння сучасними засобами отримання інформації; уміння визначати головне (другорядне) у знайденій інформації; бібліографічні знання; володіння культурою інформаційної взаємодії зі світом (Н. Валько) [2].
- інформаційно-пошукова компетентність; інформаційно-аналітична компетентність; інформаційно-комунікативна компетентність; інформаційна компетентність зі збереження інформації; інформаційно-оцінна компетентність; інформаційно-етична компетентність; інформаційно-правова компетентність; інформаційно-екологічна компетентність (В. Шарко) [10].

Проаналізувавши компонентний склад інформаційної компетентності, запропонований вченими, ми виявили, що її складові умовно можна поділити на три групи: когнітивна (інформаційно-аналітична), діяльнісна (інформаційно-пошукова, інформаційно-комунікативна, техніко-технологічна, дидактико-методична); особистісна (інформаційно-етична, інформаційно-правова, мотиваційна, рефлексивна).

Предметна компетентність – набутий учнями у процесі навчання досвід специфічної для певного предмета діяльності, пов’язаної із засвоєнням, розумінням і застосуванням нових знань.

На думку О. Пінчук, предметна компетентність учня з фізики є ознакою високої якості його навчальних умінь, можливості встановлювати зв’язки між набутими фізичними знаннями та реальною ситуацією, здатності знаходити метод розв’язання, що відповідає проблемі та успішно використовувати свої вміння, сформовані в процесі вивчення фізики. Загальноосвітній рівень предметної компетентності учнів із фізики є системною властивістю особистості учня, яка виражається в наявності в нього міцних знань, в умінні застосовувати ці знання для пояснення природних явищ і процесів із позиції розуміння природничо-наукової картини світу, розв’язувати навчальні задачі і завдання практичного змісту. Компетенції з фізики на певному ступені освіти визначаються сукупністю засвоєних учнями фізичних знань, які визначені навчальними програмами, способів діяльності, набутим досвідом певних ставлень та проявів якостей особистості, що діє з позиції розуміння природничо-наукової картини світу [7].

Учена виділяє мотиваційний, світоглядний, змістово-процесуальний та рефлексивний компоненти предметної компетентності учнів, що визначає відповідні вимоги до засвоєння

учнями сукупності знань, способів діяльності, досвіду творчої діяльності, рефлексії та ціннісних ставлень особистості.

Змістовно-процесуальний компонент предметної компетентності визначається якістю та обсягом фізичних знань, ступенем сформованості вмінь. Визначальною є практична спрямованість системи фізичних знань, що передбачає наявність умінь розрізняти наукові факти та домисли; виділяти проблеми, які вирішуються в межах фізичних знань; застосовувати знання з фізики для розв'язування практичних завдань; аналізувати та пояснювати природні явища; пояснювати принцип дії побутових приладів і механізмів; вимірювати фізичні величини; планувати і проводити невеликі експериментальні дослідження.

Аналізуючи зміст і основні види діяльності учнів у процесі вивчення фізики, Н. Гай виділяє п'ять предметних (фізичних) компетентностей:

- навчальна – знання основних наукових фактів і фундаментальних ідей, суті фізичних понять і законів, принципів і теорій, які дають змогу пояснити перебіг фізичних явищ і процесів, наукових основ сучасного виробництва, техніки та технологій; умінь користуватися планами узагальнюючого характеру, з'ясовувати закономірності фізичних явищ і процесів, характеризувати сучасну фізичну картину світу;
- інформаційна – вміння працювати з підручником, додатковою літературою, засобами інформаційно-комунікаційних технологій; вміння складати конспект, оформляти реферат, оцінювати, узагальнювати вивчений матеріал, перекодовувати інформацію;
- розв'язування задач – володіння такими етапами діяльності як аналіз фізичної проблеми, пошук математичної моделі розв'язку, його реалізація та аналіз одержаних результатів;
- експериментальна – вміння добирати обладнання для експериментальних досліджень, готувати експеримент, спостерігати, вимірювати фізичні величини, обробляти та інтерпретувати результати експерименту;
- дослідницька – володіння методологією і методами наукового дослідження, здатність застосовувати теоретичні знання на практиці, вміння виконувати нетипові завдання дослідницького характеру, готувати й захищати дослідницькі проекти [3].

Таким чином, серед науковців немає однастайності щодо компонентного складу предметної компетентності, проте їх складові можна розподілити як складові інформаційної компетентності за трьома компонентами: когнітивним, діяльнісним, особистісним. Аналіз змісту предметної (фізичної) компетентності дає підстави стверджувати, що інформаційна компетентність є потужним інструментом її формування. Одночасно відбувається процес удосконалення навичок роботи з інформацією, їх перехід на більш високий, якісний рівень.

У нашому дослідженні ми опирались на компонентний склад інформаційної компетентності, запропонований В. Шарко на основі аналізу функцій, які здійснює людина під час пошуку, переробки та збереження інформації [10]. Розкриємо компоненти інформаційно-комунікаційної компетентності, проектуючи їх на зміст навчання фізики та використовуючи результати анкетування учнів.

Інформаційно-пошукова компетентність передбачає роботу у бібліографічних відділах, довідниковій та науково-популярній літературі, періодичних виданнях, мережі Інтернет тощо. Серед джерел інформації, що використовуються під час вивчення фізики, учні назвали підручники (67 %), Інтернет (75 %), додаткову літературу (19 %), телебачення (31 %), періодичні видання (16 %). Що стосується останнього джерела інформації, то назвати конкретний науково-популярний журнал, який використовується в навчанні, змогли лише 11 % учнів. Перевагу школярі надають Інтернету (73 %), проте зазначили, що вчителі не надають їм адреси електронних сайтів, де б вони могли швидко знайти необхідну інформацію.

Оскільки підручник є одним із основних джерел інформації, учні мають володіти навиками роботи з ним, проте лише 21 % школярів назвали основні структурні компоненти підручника фізики, 56 % знають, що швидко знайти інформацію про конкретний об'єкт у підручнику чи довіднику можна за допомогою предметного покажчика.

Інформаційно-аналітична компетентність передбачає аналіз знайденої інформації. Учням було запропоновано вказати джерела інформації, яким вони довіряють, і джерела, у яких, на їхню думку, інформація може бути не достовірною. Тут виявлено певне протиріччя: Інтернет, якому надавалась перевага, викликає сумніви у 57 % опитаних. Серед джерел, яким учні довіряють, названо книги, підручники (47 %), Інтернет (23 %).

Інформаційно-комунікативна компетентність – уміння отримувати та обробляти інформацію (текстову, схематичну, графічну, аналітичну та об'єктну). Особливістю фізики є те, що джерелом інформації також може бути експеримент, спостереження, прилад, модель, рисунок. Проте стосовно сприйняття інформації, представленої у вигляді рисунків, виявлено істотні проблеми:

- лише 18 % учнів визначили, яке фізичне явище зображено на рисунку;
- 32 % за поданим рисунком змогли сформулювати умову задачі;
- 21,5 % виконали короткий запис до умови;
- 15 % накреслили схематичний рисунок до задачі.

Як показує практика, особливо складною для учнів є інформація, представлена у вигляді схем, графіків. Анкетування виявило, що учні погано орієнтуються в тому, на що потрібно звертати увагу під час аналізу графіка (31 % опитаних вказали, що в першу чергу визначають, залежність яких фізичних величин показано на графіку). Саме тому лише 19 % дев'ятикласників правильно вказали на рівномірний характер руху тіла, графік якого представлено на рисунку; 43 % помилково вказали ще й те, що рух є прямолінійним, хоча з даного графіка про це судити не можна.

Аналізуючи графік нерівномірного руху, учні мали проблеми з визначенням напрямку руху (67 %), та не змогли порівняти графік із представленою таблицею (88 %).

Найбільш проблемною для учнів є *інформаційно-оцінна (рефлексивна)* складова ІКК, яка передбачає критичний аналіз якості одержаної інформації та дій з її обробки, перекодування, збереження і передачі. Як зазначили респонденти, для оцінки достовірності інформації вони порівнюють факти з відомостями, викладеними в інших джерелах (41 %), Інтернеті (11 %), 34 % опитаних консультуються з учителем.

Для діагностики вміння перекодувати інформацію учням запропоновано представити текст у вигляді таблиці. Правильно оформили таблицю та дотримались порядку розташування 74 % учнів, проте, лише 50 % здійснили переведення даних в основні одиниці вимірювання.

Інформаційно-етична та інформаційно-правова компетентність є важливими компонентами інформаційно-комунікаційної компетентності, оскільки передбачають дотримання учнями норм використання інформації (авторське право, посилання на першоджерела, копіювання та розповсюдження). Аналіз творчих робіт, представлених на обласний форум юних шанувальників фізики, показав, що учні не використовують посилання на першоджерела в тексті роботи, 35 % робіт узагалі не містили їх переліку, лише у 5 % робіт дотримано вимог до оформлення списку літератури.

Висновки:

- виявлені проблеми щодо володіння учнями інформаційно-комунікаційною компетентністю створюють перешкоди в формуванні предметної (фізичної) компетентності;
- процес навчання фізики необхідно проектувати з урахуванням рівня сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності, одночасно розвиваючи та поглиблюючи відповідні навички учнів щодо роботи з інформацією;

- перспективи подальших досліджень полягають у розробці та впровадженні в навчальний процес методики формування інформаційно-комунікаційної та предметної компетентності у процесі вивчення фізики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Баловсяк Н. В. Організаційно-педагогічні умови формування інформаційної компетентності / Надія Василівна Баловсяк // Вісник Луганського педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки / Міністерство освіти і науки України; Луганський педагогічний університет імені Тараса Шевченка. – Луганськ: Вид-тво ЛПУ імені Тараса Шевченка. – 2005. – № 4. – С. 21 – 26.
2. Валько Н., Гревцева В. Компетентна особистість: від педагога до учня/ Надія Валько, Валентина Гревцева // Директор школи. – 2009. – № 5. – С. 38 – 46.
3. Гай Н. О. Можливості навчальної практики з фізики у формуванні компетенцій школярів / Наталія Олександрівна Гай // Вісник Чернігівського ДПУ ім. Т.Г. Шевченка. Випуск 65. Серія: педагогічні науки / Міністерство освіти і науки України; Чернігівський ДПУ ім. Т. Г. Шевченка; Редкол: Носко М. О. (гол. ред.), Л. Ф. Бурлачук, Т. В. Данильченко, С. П. Дерев'яноко, О. Ю. Дроздов. – Чернігів: ЧДПУ, 2009. – № 65. – С. 33 – 35.
4. Зайцева О. Б. Формирование информационной компетентности будущих учителей средствами инновационных технологий: автореф. дис. на соискание научной степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / Ольга Борисовна Зайцева. – Брянский государственный педагогический университет им. Г. И. Петровского – Брянск, 2002. – 19 с.
5. Литвинова С. Г. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКК) вчителів-предметників/ Світлана Григорівна Литвинова // Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання / Гол. ред.: В. Ю. Биков; Ін-т інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Ун-т менеджменту освіти АПН України. – 2008. – № 1(5). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <<http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em5/emg.html>> – Загол. з екрану. – Мова укр.
6. Пейчева Л. Д. Проблема інформаційної компетентності і компетентнісний підхід у психолого-педагогічній науці / Л. Д. Пейчева // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія “Педагогіка, психологія і соціологія”. Випуск 3. – Донецьк, 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npdntu_pps/2009_3> – Загол. з екрану. – Мова укр.
7. Пінчук О. П. Формування предметних компетентностей учнів основної школи в процесі навчання фізики засобами мультимедійних технологій: автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02. “Теорія та методика навчання (фізика)” / Ольга Павлівна Пінчук. – Інститут інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України. – К., 2011. – 17 с.
8. Семёнов А. Л. Роль информационных технологий в общем среднем образовании/ Алексей Львович Семёнов. – М.:Изд-во МИПКРО, 2000.–12 с.
9. Тришина С. В. Информационная компетентность как педагогическая категория / Светлана Владимировна Тришина // Интернет-журнал “Эйдос”. – 2005. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <<http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-11.htm>> – Загол. з екрану. – Мова рос.
10. Шарко В. Д. Інформатична компетентність як складова професійної компетентності вчителя / Валентина Дмитрівна Шарко // Інформаційні технології в освіті. Збірник наукових праць. Випуск 6. /Міністерство освіти і науки України; Херсонський державний університет; Редкол.: О. В. Співаковський (гол. ред.), Б. М. Андрієвський, Г. М. Кравцов, М. С. Львов, Н. В. Морзе, В. В. Одинцов, С. А. Раков, О. В. Саган, Ю. В. Триус, В. Д. Шарко. – Херсон: Видавництво ХДУ. – 2010 – С. 48 – 55.
11. Яциніна Н. О. Етапи формування інформаційно-технологічної компетенції майбутнього вчителя / Наталія Олександрівна Яциніна // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Гол. ред.: Мартинюк М.Т. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – Ч.4. – С. 292 – 298.

Лискович О.В.

**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ МЕТОДИКИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРЕДМЕТНОЙ
И ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧАЩИХСЯ
ОСНОВНОЙ ШКОЛЫ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ФИЗИКИ**

Актуальность проблемы, освещенной в статье, обусловлена необходимостью формирования образованной личности, способной к творческой деятельности во всех сферах человеческой жизни. Одним из средств реализации данной задачи является внедрение компетентностного подхода в обучении, что предполагает формирование у учащихся ключевых, междисциплинарных и предметных компетентностей. В данной статье рассматривается методика формирования предметных компетентностей на уроках физики в тесной взаимосвязи с информационно-коммуникационной компетентностью, на конкретных примерах раскрыта роль информационно-коммуникационной компетентности в формировании предметных компетентностей, представлены результаты анкетирования школьников по владению навыками работы с информацией, которая используется на уроках физики.

Ключевые слова: информационно-коммуникационная компетентность, предметная (физическая) компетентность, виды информации, источники информации.

Liskovich O.V.

**AKTUALNI SUPPLY PROCEDURES FORMUVANNYA PREDMETNOЇ TA-INFORMATSIYNO
KOMUNIKATSIYNOЇ KOMPETENTNOSTI UCHNIV OSNOVNOЇ SCHOOL, PROTSESI
VIVCHENNYA FIZIKI**

Relevance problems highlighted in the article, due to the necessity of forming an educated person capable of creative activity in all spheres of human life. One means of implementing this task is the implementation of the competency approach to learning that involves the formation of students' key, interdisciplinary and subject competencies. This paper focuses on methods of forming the subject competencies on physics lessons, on concrete examples determined the role of information and communication competence in forming meaningful competencies, present the results the survey of students on the skills of the information used in content of teaching physics.

Key words: information and communication competence, substantive (physical) competence, the types of information, sources.

УДК 821:371.32:37.025

Манохіна І.В.

**ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ ЕЙДОТЕХНІКИ
ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ АСОЦІАТИВНО-ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ
НА УРОКАХ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

У статті розглядається коло питань, що пов'язані зі сприйняттям та аналізом художнього тексту через суб'єкт-суб'єктне навчання, яке спирається на прийоми ейдетики. Саме вони дозволяють візуалізувати образний простір того чи іншого явища.

Ключові слова: асоціативно-образне мислення, образність слова, візуальний образ, ейдос, методи і прийоми ейдетики, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, образно-сміслова презентація.

Так уже влаштована душа людини, що озивається кришталево-дзвінкою струною, ніби квітка до сонця, до всього прекрасного – високого, шляхетного, чистого. Й чим далі меншає його у нашому житті, урбанізованому світі, тим усе більше зростає бажання відтворити, зберегти його навколо себе. Як? Голосом, гончарним кругом, нитками на полотні, пензлем, і звичайно ж, словом! Саме воно є ключем, за допомогою якого можна